

DATUM
2025-12-15
ERT DATUM
2025-10-02

DIARIENR
2025/219-4
ER BETECKNING
Ku2025/00871

Kulturdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Statskontoret redovisar i detta remissvar synpunkter på *En kulturkanon för Sverige* (SOU 2025:92). Vi kommenterar de av utredningens förslag som är relevanta utifrån vår kompetens om styrning och organisering av statlig verksamhet. Vi avstår från att lämna synpunkter på övriga förslag eftersom dessa faller utanför Statskontorets kompetensområde.

Statskontoret avstyrker utredningens förslag till organisation

Statskontoret avstyrker förslaget att bilda en stiftelse som ska förvalta, tillgängliggöra och främja Sveriges kulturkanon och hur förslaget ska finansieras. Vi bedömer att förslagen inte är tillräckligt utredda och motiverade. Det går att skapa ändamålsenliga former för verksamheten inom en etablerad myndighet. Regeringen bör därför överväga alternativa sätt att organisera verksamheten.

Sveriges kulturkanon bör förvaltas av en myndighet

Statskontoret ser inte att det finns skäl för att avvika från huvudregeln att statlig verksamhet bör organiseras i myndighetsform.¹ Att organisera verksamheten inom en myndighet är både mer ändamålsenligt och mer kostnadseffektivt än att bilda en stiftelse. Det är också riskfyllt att skapa en stiftelse då det gör det svårare för regeringen att styra verksamheten – vilket kan vara nödvändigt när verksamheten är ny och det finns ett behov av att justera den efterhand.

Uppgiften att förvalta, tillgängliggöra och främja Sveriges kulturkanon kan läggas på en lämplig befintlig myndighet exempelvis inom kulturområdet. Den närmare organisatoriska utformningen för verksamheten kan behöva utredas vidare då regeringen på olika sätt kan skapa visst oberoende och självständighet för verksamheten inom en myndighet. Ett sätt att stärka oberoendet är att verksamheten får ett eget anslag eller villkor för hur anslaget får användas. Ett annat sätt är att skapa ett särskilt organ, en enhet inom en befintlig myndighet som

¹ Prop. 2009/10:175, *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt*.

självtändigt ger råd eller fattar beslut i avgränsade frågor.² Regeringen får då en organisation som kan utse expertgrupper när Sveriges kanon behöver uppdateras. Men i och med att innehållet ska ses över relativt sällan kan också andra former såsom kommittéväsendet vara en lämplig organisation för att revidera innehållet i kanonen.

Regeringens möjlighet att styra hur kanonen ska tillgängliggöras underlättas om förvaltningen av kanonen är en uppgift vid en myndighet. Kommitténs argument om att politiken behöver ha armlängds avstånd från verksamheten är inte unik. Flera myndigheter, inte minst kulturverksamheter, behöver ha en frihet i att besluta om olika innehåll. Men det innebär inte att regeringen inte ska kunna styra hur verksamheten ska kunna tillgängliggöras. Tvärtom kan det vara särskilt viktigt att styra hur och var verksamheten ska tillgängliggöras.

Överväg en bredare finansiering

Den kulturkanon som kommittén presenterar har ett brett syfte, att främja bildning, gemenskap och inkludering. Statskontoret bedömer att det därför finns skäl för regeringen att överväga om verksamheten ska finansieras från fler utgiftsområden än det utredningen föreslår. Kommande anslag bör utformas så att det motsvarar verksamheten.

Utredningens förslag och konsekvenser är inte tillräckligt utredda

Förslaget till verksamhetsform och dess konsekvenser är inte tillräckligt utredda. En stiftelse är en varaktig organisation som avviker från huvudregeln för hur statlig verksamhet ska organiseras. Det framgår inte av utredningen varför stiftelsen behöver kunna ingå samarbeten och avtal med olika aktörer och konsekvenserna av det är oklart. Alternativen till att bilda en stiftelse för verksamheten beskrivs inte heller närmare. Det saknas även en fördjupad beskrivning av konsekvenserna av att finansiera verksamheten med medel från Allmänna arvsfonden.

Utredningschef Gabriel Brandström har beslutat i detta ärende. Utredare Charlotta Eriksson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Anneli Roswall Ljunggren

Charlotta Eriksson

² Statskontoret (2023), *Myndigheternas särskilda organ. Vad, hur och varför*.